

G. Houtman :

Ervaringen met en gegevens over onze nieuwe huisvriend . . . de Goudhamster

Ons Hamstertijdperk is voorbij. Na de salamanders, witte muizen, marmotten en konijnen, leken er voor onze kinderen geen aantrekkelijke huisdieren meer te zijn en keerde de rust.

Nu twee jaar geleden de goudhamsterverhalen via kennissen, radio en televisie tot ons doordrongen, verkregen ook wij, na enige weken op een wachtlijst te hebben gestaan, twee hamsters à raison van f 3,50 per stuk. Lezers, het was een succes! Alles draaide enige tijd om de hamsters. De f 7,— bleken goed besteed. Binnen 14 dagen hadden we negen hamsters. Jammer, dat moeder alle zeven jongen dezelfde dag opat. Maar na een week of vier waren er tien jongen en deze kwamen groot. Hoeveel kennissen hebben we nadien van hamsters voorzien! Een ieder wou deze leuke dieren hebben. Van bloedschande en inteelt weten goudhamsters niet, de fokkerij liep dus bij voortduring prima.

Nu zijn we echter al onze hamsters kwijt. Zo maar. Alle dieren zijn weggegeven, onze laatste man viel boven uit het gordijn op zijn neus en was dood. We hebben er vrede mee, want alle verzorgingsdriften worden thans uitgeleefd op Tommie, een jong hondje, volgens kenners een kruising tussen een hazewind en een goudhamster. IJverig studeren we nu allen in „Mens en hond” van KONRAD LORENZ.

Voordat nu de hamster geheel uit onze gedachten is verdwenen, wil ik op verzoek van de redacteur u nog enige ervaringen en feiten vertellen. Ons blad „Natura” was waarschijnlijk tot heden het enige Nederlandse blad, waarin nog niets stond over dit, ons nieuwste, huisdier. Gelukkig wordt nu in deze onvolledigheid voorzien.

De verzorging en het opkweken

Het is niet waar, dat hamsters-houden gemakkelijk is. De dieren kunnen erbarmelijk vechten. Het bloed kan tegen de wanden van het hok zitten. Soms zijn de dieren doodsbang van elkaar. Wijfjes vechten zowel met

wijfjes als met mannetjes. Mannetjes kunnen even vechtlustig zijn. Steeds wordt het kleinste dier de dupe. De grote knaagtanden zijn geduchte wapens, waarmee flinke wonden kunnen worden toegebracht. In „*Der Syrische Goldhamster, seine Haltung, Pflege und Zucht*“, van EDMUND BICKEL wordt aangeraden, indien men echt fokken wil, drie mannetjes en zes wijfjes tegelijk bijeen te brengen. De wijfjes zijn dan na tien tot twaalf dagen bevrucht en moeten dan apart gezet worden. De mannetjes kunnen samenblijven. Voor deze fokkerij moet men vooral jonge dieren uit verschillende worpen gebruiken. Oude dieren, die alleen gewoond hebben, kunnen niet meer met andere samen gezet worden.

Goudhamsters zijn heel vruchtbaar. Een wijfje kan ongeveer zeven keer jongen in een jaar en zo ongeveer een vijftig jongen geven. De draagtijd is zeer kort, nl. 16 dagen. Toch gaan de sommetjes over de snelle toename niet op. Vele dieren sterven zo maar, ondanks goede verzorging en voeding, zoals deze in „*Hamsters in huis*“, A.O.-reeks no. 681, van H. P. RENSEBRINK wordt beschreven. Vele kennissen, die hamsters van ons kregen, zijn hun dieren dan ook weer kwijt. Verkeersongelukken, zoals tussen de deur komen, spelen in het hamsterleven ook een grote rol.

Het opeten van pasgeboren jongen door de moeder komt veel voor. Bijna alle kennissen-hamsterhouders maakten dit mee. Volgens BICKEL kan men dit voorkomen door het wijfje apart te zetten en met rust te laten. Na het werpen van de jongen mag de jonge moeder de eerste acht dagen niet gestoord worden. Maar juist het opgroeien van de jonkies is zo aardig. Alle kinderen willen juist de kleintjes zien. Onze ervaring is, dat als een moeder-hamster voor de eerste keer jongen heeft, men beslist van het nest moet afblijven. Later als het dier meer ervaring in het grootbrengen heeft, kan het meer lijden. Aardig is het te zien, hoe de blinde jonge dieren al na een week uit het nest komen om ook wat voedsel in het nest te slepen.

Hoe gedraagt men zich buitenshuis?

Eigenaardig is het gedrag van de dieren, als ze vrij, bijv. over de tafel, rondlopen. Alles wordt besnuffeld en dikwijls beknaagd. Zien doen ze waarschijnlijk slecht. Mannetjes zoeken wijfjes, maar zelfs als ze elkaar op dertig centimeter afstand passeren, zien ze elkaar niet. Maar zodra heeft een man een vrouw in de neus of hij weet haar te vinden. Het reukorgaan is goed in orde. Het gehoor schijnt soms goed. Ons leek het toe, dat vooral hoge tonen goed door de dieren worden gehoord, bijv. het ruisen van het water in de leidingbuizen en het piepen van een fiets op straat. Soms zaten de dieren al opgericht te luisteren, voordat het piepen tot ons doordrong. Onze laatste man hoorde zeer zeker in onze woonkamer de moederhamster met haar jongen in het nest, dat in de keuken stond. Steeds wilde hij linea-recta daarheen.

De manier van lopen kan zeer verschillend zijn. In licht schuifelen ze zo plat mogelijk over de grond. Het lijken dan net van die op-te-winden-bazar-muisjes-op-wieltjes. Pas als ze lang rondlopen, lopen ze op wat hoger poten. Ze zijn dan zeer actief en vinden elk gaatje.

We hebben ons soms zeer verwonderd over de hardnekkigheid, waarmee de dieren hun doel weten te bereiken. Als een hamster wat lang over de tafel heeft gedwaald en er niets nieuws meer te besnuffelen valt, wil hij ook wel eens de wijde wereld in. Op een bepaalde plaats probeert hij van de tafel te komen. Kop over de rand, dan de twee voorpoten, dan een achterpoot, dan los en vallen of voorzichtig met de nageltjes vasthouden tot onder aan het kleed en dan vallen. Het is ons meerdere keren opgevallen, dat als een hamster probeerde op een bepaalde plaats van de tafel te komen en je hem of haar terugzette op het midden van de tafel, het dier even later weer op dezelfde plaats aan de afdaling begon. Op een avond hebben we het dier tot *dertig* keer terug gezet op het midden van de tafel, tot *dertig* keer trachtte het op dezelfde plaats van de tafel te komen. Toen gaf ik het op en kon de hamster eindelijk zijn speurtocht door onze kamers beginnen.

Grote getallen

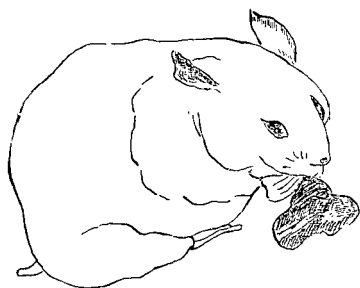
Niet alleen de korte draagtijd bevordert de snelle vermenigvuldiging, maar ook het gedrag van het wijfje. Al gauw nadat de jongen vlug zijn, ligt het vrouwtje in een starre houding met het kleine staartje recht omhoog voor het mannetje. Deze voert dan een serie copulaties uit. Over de bevruchtingsmogelijkheden van de hamstermannen vond ik in „*Journal of Genetics*”, van febr. '57 de volgende gegevens.

Het totale aantal spermatozoïden bij een mannetje aangetroffen, bedroeg 131.834 miljoen. Bij een gemiddelde ejaculatie van het zaadvocht worden in een copulatie 4.000.000.000 spermatozoïden uitgescheiden, dit is 3% van het totale aantal. Daar het mannetje in een uur wel soms vijftien keer het wijfje dekt, verliest het dan 40 tot 45 % van zijn spermatozoïdenvoorraad. De hoge aantallen spermatozoïden, voortgebracht door de goudhamster, trok ook de aandacht van een tweetal andere onderzoekers. CHANG en SHEAFFER wijdden er een artikel aan in „*The Journal of Heredity*”, vol. 48, no. 3.

Polyploïde zoogdieren?

Een ander zeer interessant punt wordt besproken door LEO SACHS in „*Heredity*”, vol. 6, 1952, in het artikel „*Polyloid Evolution and Mammalian chromosomes*”.

Vergeleken worden de aantallen chromosomen van de gestreepte hamster (*Cricetulus griseus*), de gewone hamster (*Cricetus cricetus*) en de goudhamster (*Mesocricetus auratus*). Respectievelijk bedragen de 2n-aantallen 22, 22 en 44. De gewone en gestreepte hamster zouden dus twee stel van

ieder elf chromosomen in de kern van hun lichaamcellen hebben. Dit zijn dus gewone diploïde dieren. Het aantal van 44 zou er op kunnen wijzen, dat de goudhamster tetraploïd is.

Bij planten komen naast de gewone diploïde planten, veel vormen voor met drie, vier en meer stellen chromosomen.

Deze polyploïde planten kunnen voor de land- en tuinbouw zeer waardevolle cultuurvariëteiten zijn. Of polyploïdie bij dieren voorkomt en dan speciaal bij tweeslachtigen, wordt nog betwist.

Maar de schrijver SACHS wijst op nog meer afwijkingen van de goudhamster ten opzichte van de andere twee genoemde soorten. De gestreepte en de gewone hamster hebben acht tepels, terwijl de goudhamster er 14 tot 22 heeft. Tussen acht en veertien komt niet voor.

Ook wijst hij er op, dat *Mesocricetus* pas in de recente tijd is gevonden en moet zijn ontstaan. Van de gestreepte hamster zijn fossielen bekend uit het Pliocen in Azië en het Pleistocen van Europa. De gewone hamster kwam reeds in het Pliocen in Europa voor en leeft thans ook nog in Azië. Beide dieren hebben dus een groot verspreidingsgebied.

De goudhamster is uit vroegere geologische perioden tot nu toe niet bekend. Van deze soort is het verspreidingsgebied maar klein, het dier komt slechts voor in Syrië, Roemenië en in de Kaukasus.

Besluit

U merkt wel, Lezer, dat zelfs over de goudhamster nog heel wat te studeren valt. Het dier is niet alleen bontleverancier, goedkoop slangevoer, laboratoriumdier en vriendelijke huisgenoot, maar vormt ook nog een interessant studie-object.

Wilt u over hamsters en het hamsterleven meer weten? In het prachtige boek van Dr. M. A. IJSELING en Dr. A. SCHEYGROND „*De Zoogdieren van Nederland*” vindt u alle bijzonderheden.

De inkttekeningen, bij dit artikel afgedrukt, heb ik gemaakt naar potloodschetsen, die mevrouw N. KERKHOVEN-HEYLIGERS op mijn verzoek naar enkele dieren maakte. Zelf zag ik er tot mijn spijt geen kans toe de aardige uitdrukkingen van de dieren vast te leggen.

